

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austró-Ungari'a:

Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu

cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;

si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Er banii de prenumeratiune la

TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

A sieptediecea aniversara

„Inaltu Pré Santiei Sale, parinteluu Archiepiscopuu si Metropolituu Dr. Silvestru Morariu-Andreeviciu.“

Precum aflámu din o scrisóre, pre carea o primirámu din Cernautiu, clerulu si poporulu ortodocsu din numitul orasiu, precum si din intréga Bucovin'a face mari pregatiri pentru a serbá in diu'a de 14/26 Noemvre anulu curentu a sieptediecea aniversara a nascerii Inaltu Pré Santiei Sale, parintelui Archiepiscopuu si Motropolituu Dr. Silvestru Morariu Andreeviciu.

Luámú cu placere notitia de acésta serbare, si apretiiámú si noi din tóta inim'a tributulu de recunoscintia, pre carele se prepara fratii nostri din Bucovin'a a-lu dá meritosului prelatu si demnitaruu bisericescu.

Dar cu acestu tributuu alu veneratiunei si cultulu detorintei implinite nu sunt detori demnului loru Archipastoriuu numai fratii nostri din Bucovin'a. Acestu cultu trece preste marginele eparchiei, si respective Metropoliei, pastorite de Inaltu Pré Santi'a S'a, cand ne aducemu aminte, cât este de mare multimea acelor'a dintre noi, cari am invetiátu din cártile Inaltu Pré Santiei Sale a cunósce pre Dumnedieu si a-ne inchiná bisericeii Sale celei dreptmaritorie.

In biserica invetiatur'a credintiei, si propagarea virtutiloru crestine, precum si strajuirea cu demnitate in contra atacuriloru indreptate asupra acestui dumnedieescu tesauru sunt acte, cari seversite cu demnitate revérse radiele loru binefacatorie in tóte partile.

Si prelatulu serbatoritu de clerulu si poporulu seu credintiosu a sciuntu in totu timpulu vietii sale publico-bisericesci se fia la inaltimea greiei sale misiunii apostolice.

Prin scrierile sale religiose-didactice s'a facutu pre sene indreptatoriu credintiei, prin viéti'a s'a piósa s'a aretatu pre sene tipu blandetieloru si invetiatoriu alu buneloru moravuri, ér prin pasirea s'a energica intru aperarea sfintei legi a parintiloru nostri s'a aretatu pre sene adeverata sentinela si stálpulu alu bisericeii ortodocse.

Serbatorimú deci si noi acésta memorabila di, in carea se implinesce unu insemnatu ciclu de ani alu unei activitati neobosite, depuse cu zelu si stáruintia de feru pre altariulu bisericeii Domnului.

Serbatori de acést'a natura sunt de o deosebita valóre in mersulu popóreloru spre desvoltare, pentru ca nu póte fi vorba de desvoltare, unde nu se gásescu barbati de merite, si nu se potu intári in virtute generatiunile ce se succedu, si se angájéza la acésta grea lucrare a desvoltárii si inaintarii neamului omenescu prin munca si omenia, acolo, unde meritele nu se recunoscú, si nu se serbatorescu.

Dar nu este numai unu tributuu de recunoscintia acésta serbatóre. Este unu mómentu si mai insemnatu care se vede, si se manifestéza intrens'a. Acésta serbatóre este o noua dovéda, ca viu si puternicu este la fratii nostrii din archidiecea'a Bucovinei semtiulu de pietate, pétra fundamentala, pre carea a ziditu Domnulu bisericeii s'a.

Ne plecámu, si ne inchinámu acestui semtiu alu pietáti crestine, pentru ca se luámú si noi duchu sfantu, Duchulu Domnului, carele se-ne mangaia, si se ne intarésca in lupt'a, pre carea avemu se-o luptámú pre câmpulu de onóre alu inaintárii si ridicárii poporului prin manuearea armeloru Domnului, prin crucea si evangeli'a lui Cristos.

Credinti'a si iubirea se respatescu numai prin credintia si iubire. Si in societatea, in carea se gásesce acésta reciprocitate a credintiei si iubirei, darulu Domnului este factorulu celu puternicu, carele dilnicu si-aréta binefacerile sale.

Cunoscutu este lumii pamentulu celu classicu, in carele odichnescu ósele lui Stefan celu mare, ale aperiatoriu crestinatáti in contra sabiei si focului semilunei.

Cunoscutu si vestitu trebue se fia si astadi acestu pamentu, cá isvoru alu semtiului de pietate crestinesca alu poporului dreptcredintiosu din Bucovin'a, cá se strelucésca in tóte partile, si se fia sti-

mulu intru latirea virtutiloru crestine pentru toti si pentru tóte.

Trimetemu deci si noi felicitările nostre fratiloru, cari pregatescu acést'a serbare; ér Inaltu Pré Santiei Sale parintelui Archiepiscopu si Metropolitu Dr. Silvestru Morariu Andreeviciu i-ceremu voi'a cá se ne putem asociá si noi sfinteloru rogatiuni ale clerului si poporului sei, si se rugámu pre Celuatot-puternicu cá multi ani se-lu daruiesca sfinteloru sale biserici, in pace, intregu, cinstitu, sanatosu, intru dile indelungate, dreptu indreptandu caventulu adevverului!

Santirea bisericeii din Repsiġu.

Din tractulu Ienopolei in 30. Noemvre 1888.

Domnule redactoru! Sum siguru, ca veti fi de acordu cu mine, daca constatu aici ca busol'a cea mai nimerita, dupa care avem a-ne pronuncia asupra semtiului de pietate alu credintiosiloru este: modulu, cum ingrijescu densii de locasiurile menite pentru cultulu divinu si pentru instructiunea religiósamoralá a poporului. In timpulu din urma s'au ziditu multe bisericeii noue in eparchi'a nóstra; si comun'a Repsiġu situata in tractulu istoricu alu Ienopolei n'a voitu se remana inapoi'a altoru comune situate mai bine materialmente.

Cu multe greutáti a succesu si credintiosiloru nostri din acésta comuna a zidi o frumósá biserica. Si pre cât a fost de mare lupt'a acestoru ómeni, pana cand cu mijlóce putiene, dar cu o staruintia de feru depusa in servitiulu acestui scopu sub conducerea parintelui Simeonu Cornea: pre atát de mare le-a fost bucuri'a, cand au vediutu biserice'a gata, si pre Archiereulu loru, pre Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu diecesanu alu Aradului, Ioan Metianu seversindu actulu santirei, si predării acestui santu locasiu destinatiunei sale: de a servi de locasiu lui Dumnedieu si de isvoru de instructiune, mangaiare religiósá si moralitate pentru credintiosii nostri din Repsiġu.

Pré Santi'a S'a a sositu Sambeta sér'a cu trenulu pre la 8 óre, inotitu de ieromonachulu Augustinu Hamsea si protodiaconulu Ignatiu Pap.

Primirea Pré Santiei Sale din partea preotimei si poporului credintiosu a fost din cele mai splendide, — emanata fiend acésta splendóre din caldur'a iubirei, ce o nutresce preotimea si poporulu credintiosu facia de Episcopulu seu, precum si din caldur'a credintiei catra religiunea strebuna si catra sfintele ei asiedieminte.

Pré Santi'a S'a a fost intempinatu la gar'a din Repsiġu, carea era frumosu decorata si iluminata — de parintele protopresviteru tractualu Ioanu Cornea, de parochulu locului, parintele Simeonu Cornea, de mai multi preoti din comunele vecine, precum si de intregu poporulu din Repsiġu.

Parintele protopresviteru tractualu bineventá in numele preotimei si alu poporului pre Pré Santi'a S'a prin unu discursu bine semtitu dandu espressiune dorintiei si bucuriei generale a poporului de a vedé in mijloculu seu pre prelatulu, cárele a datu atâtea dovedi faptice de iubire fatia de preotime si de poporu.

Pré Santi'a S'a multiemindu poporului pentru frumós'a primire prin unu scurtu discursu adresatu poporului i-aretá, ca daca se bucura de acést'a frumósá primire, indemnulu acestei bucurii este, ca dilnicu se convinge, ca poporulu nostru se intaresce in credintia si in puterea de viétia a bisericeii strebune, si se insufletiesce pentru sfintele ei asiedieminte si institutiuni, menite a ridicá poporulu prin instructiune si moralitate.

Dupa acestu discursu Pré Santi'a S'a se urcá in trasura, si precedatu de unu banderiu de calareti, cari portáu facile aprinse in mani, si sub bubuitalu trasuriloru, plecá spre comuna, urmatu de o multime de trasuri si de multimea poporului adunatu.

Drumulu dela gara pana in comuna era frumosu iluminatu prin multe focuri aprinse anume dealungulu drumului pana in comun'a, carea intréga era forte frumosu iluminata.

A dou'a di Dumineca la 9 óre se incepú actulu santirei bisericeii, la care oficiá Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu Ioan Metianu, asistatu de protopresviterulu tractualu Ioan Cornea, ieromonachulu Augustin Hamsea, preotii Ioanu Cornea, Parteniu Zasló, Vajda, Dronca, Zachari'a Miliannu, Mihulinu, Leucutia, si protodiaconulu Ignatiu Pap.

Dupace se terminá, actulu santirei, se incepú sant'a liturgia, la finea carei'a Pré Santi'a S'a tienú o cuventare catra poporu, in care dupace multiemí lui Dumnedieu pentru ajutoriulu datu poporului seu intru ridicarea acestei sante bisericeii, expuse reportulu dintre biserice'a nou zidita si dintre biserice'a viia, poporulu credintiosu. Apoi continuandu vorbitoriulu indemná pre credintiosi la practicarea virtutiloru crestinesei si la ingrijirea de o mai buna crestere a tenerimei.

Terminandu-se servitiulu divinu, Pré Santi'a S'a primí in cas'a parintelui Simeon Cornea mai multe visite, ér dupa aceea participá la prandiu in ospital'a casa a parochului localu.

Sub decursulu prandiului se tienura mai multe toaste, intre cari notámu, ca Pré Santi'a S'a ridicá primulu paharu pentru Majestatea S'a augustulu nostru Imperatu si Rege Franciscu Iosifu Antaiulu si pentru august'a casa domnitória. Se mai ridicara apoi toaste pentru Pré Santi'a S'a pentru parintele protopresviteru tractualu, pentru parochulu locului si pentru poporulu credintiosu.

Dupa mésa Pré Santi'a S'a plecà imediatu ca-
tra Arad insocitu de urările de bucuria ale preoti-
mei si poporului, carele lu-petrecu pana la gara.

Astfelu s'a terminatu acestu sfantu actu spre
deplin'a bucuria si mangaiare a clerului si poporului
credintiosu.

Se dea Dumnediu, cá cuvintele Pré Santiei
Sale se strebata cât mai adencu in inimile credintio-
siloru, si se produca adeverata fapte crescinesci pen-
tru inaintarea acestei comune si prémarierea lui Du-
mnediu.

Congresulu nationalu-bisericescu.

Dep. Z. Boiu la amandamentulu facutu de dlu V.
Babesiu observa, ca in forma de exceptiune, ca unu ali-
neatu la §. i-lu primesce, dar n'ar voi, ca pentru unele
exceptiuni, ce póte s'ar ivi, se-se creeze lege.

Dep. Dr. G. Popoviciu e in contra se-se céra dela
candidatii de protopresviteri, ca se fi terminatu cursulu
teologicu la vre-unulu din seminarile din metropolie, căci
prin acést'a s'ar eschide cei cari asculta cursulu teologicu
d. e. la universitatea din Cernauti, cari vorbitoriulu sus-
tienne, ca ar fi cu multu mai bine inzestrati cu cunoscin-
tiile teologice, decât cei cari au absolvatu la vre unulu
din seminarile nóstre.

Acésta ar fi unu lucru cu totul gresitu atunci,
când noi nici preste 50—100 ani nu vom ajunge cu or-
ganisarea seminariloru nóstre acolo, unde sta astadi uni-
versitatea din Cernauti, si acésta ar insemna nici mai multu
nici mai putienu, decât despretiurea universitatii.

La totu casulu dlu vorbitoriu a cam esageratu in
apretierile dsale, ceea-ce se póte constata si din resensulu
ce s'a produsu prin aceste apretieri in deputatii cong-
resuali, pentru-ca desi nime nu-va ignora — pana la unu
punctu óre-care — mai bun'a organizare a facultatii teo-
logice din Cernauti, — dar seminarile nóstre astadi inca
nu stau multu indaraptulu ei, judecand dupa celea ce
prestau.

Dep. O. Sorescu antevorbitoriului pe scurtu numai
atáta i-reflectéza ca tóta statele, si cele mai mici chiar,
vie cine-va dela ori-ce universitate din lume, daca vrea
se imbrace vre-o functiune in statulu respectivu, trebuie
se-si nostrifice diplom'a, si cu atât mai vértosu trebuie se
o céra acést'a biserica, pentru aceea dsa e de parere, ca
se-se céra espresu, ca cei ce s'au pregatitu la vre-unu
institutu streinu au se-se supuna unui esamenu de cuali-
ficatiune inaintea consistoriului respectivu.

Dep. V. Mangra observa, ca analogi'a accentuata de
antevorbitoriulu nu-se póte aplicá in biserica, pentru-cá
e universalá (voci: da medicina nu e universalá) si ast-
felu clericiloru in ori-ce diecesa numai unu felu de pre-
gatiore li-se póte da.

Dep. N. Zigre observa, cá esamenu de cualifica-
tiune 'i considera de unu felu de esamenu practic, si
pentru-cá cineva e Dr. d. e. in teologie, nu urméza ine-
vitabilu, cá respectivulu si in cele practice e tot asia de
bine initiatu si perfectu. Cum e d. e. la advocati, cu tóte
ca e prescriu se aiba candidatulu de advocatu rangulu
academicu de Dr., trebuie se-se supuna si censurei advo-
catiale, ce nu e alta decât unu esamenu practic. Dupa,
cele accentuate pana aci sustiene cu tóta resoluti'a, ca se-
se pretinda dela concurentii la postulu de protopresviteru
o praca de 5 ani si pe langa acést'a cá o nota recomen-
datóre se-se considere, daca concurentulu are vre unu me-
ritu pentru biserica, fie ca a staruitu pentru crearea vre-

unei fundatiuni bisericesci s'an scolare, fie ca a edatu vre-
unu opu literaru, s'au ca in modu evidentu a conlucratu
cu efectu pentru ridicarea moralitatii si alte asemenea fapte
bune si vrednice de consideratu.

Dep. I. cav. de Pusicariu accentuaza, ca scie apre-
tia fórté multu, ca cineva se fie consideratu pentru lucr-
arile sale literare, dar pune intrebarea, ca cine ar fi
chematu se-le cualifice acele lucrari literare, si ce ar fi
de a-se considera de atari. Daca d. e. cineva scrie unu
articlu in vre-unu diaru, s'au se dicemu, ca e redacto-
rulu la cutare diaru, s'au ca eda vre-o brosiura óre-care,
suntu acestu lucrari, carora se-li se-dea o deosebita aten-
tiune? Se dice, ca se-se pretinda o praca de 5 ani, apoi
ori cine scie, ca 5 ani de dile suntu prea putini pentru
de a-se putea pretinde dela cineva vre-o activitate lite-
rara, si astfelu atari pretensiuni in practica se vor do-
vedí de totu gresite, pentru aceea vorbitoriulu e in con-
tra acelei parti din propunerea comisiunei, in care se re-
cere si documentarea activitatii literare a concurentului.

Totu ce acésta parere suntu si deputatii I. Deseanu
si Z. Boiu.

Presidiulu accentuaza si din partea s'a, ca congresulu
trebuie se puna unu deosebitu pondu pe praca concuren-
tiloru, cá-ci are experientie prea multe, cá ómenii ajunsi
in fruntea unui tractu protopresviteralu fara practica in
cele administrative, cu tóte pregatirile loru teoretice s'a
aretatu in detrimentulu unei administratiuni bune si sa-
tisfacetóre pentru autoritatile superióre si a credinciosiloru
subordinati lor, pentru aceea afla, ca chiar si 5 ani de
praca suntu prea putini, si cu dreptu cuventu s'ar pu-
tea cere o praca mai indelungata, nu face inse nici o pro-
punere in acestu respectu, dar recomanda spre primire
propunerea dlui dep. N. Zigre, ca dela fiitorii protopres-
viteri se-se céra celu putinu o praca de 5 ani. Dease-
menea e a-se pune unu deosebitu pondu si pe impregiu-
rarea, ca fiitorulu protopresviteru se-se fi distinsu intr'o
privinti'a s'au intr'alta, se-si fi câstigatu merite pentru
biserica, cá-ci insemnatatea unui postu de protopresviteru
o pretinde acést'a, cá cei mai distinsi preoti se ajunga de
protopresviteri.

Dep. Dr. D. Barcianu e de parere, ca unde este
vorba de „cualificatiunea“ concurentului se-se dica, ca a-
ceea se-se constate din partea consistoriului prin unu actu
formalu.

Dep. E. Brote sustiene, cá prin acésta, s'ar da o
prea mare ingerintia consistoriului, pentru-cá acésta atáta
ar insemna, ca nime nu pótea concura la unu postu de
protopresviteru fara consensulu consistoriului, si ca acésta
se-se evite dsa propune: ca partea ultima din punctulu
b) incependu dela cuvintele, „acésta impregiuri trebuie con-
statate etc.“ se remana cu totul afara.

Presidiulu n'are nimicu in contra, se-se priméscá
propunerea facuta de dlu dep. E. Brote, dar trebuie se
respinga motivarea facuta de dsa, pentru-ca aici nu póte
fi vorba de o ingerintia neiertata a consistoriului, cáta vre-
me consistoriulu are voie libera a instituí pe care i mai
convine, ci din contra crede, ca prin acésta se inlesnesce
actulu alegeri.

Dep. Dr. G. Popa, alaturandu-se la propunerea fa-
cuta de dlu dep. E. Brote, dice, ca atestatele de regula
se dau pe basa propriei intituiuni, ce consistoriului nu-i
este data a o esercia, aceea o ar putea face numai auc-
toritatea sub a carui conducere imediata se afla respec-
tivu concurentu.

Dep. I. cav. de Pusicariu e de parere se-se adop-
teze in acestu respectu procedura dela statu, adeca tabela
de cualificare, care se-se trimita la consistoriu, ér consis-

toriu după ce i-si va fi facutu notele sale asupra concurenților, se-o trimita comitetului protopresviteralu.

Punându-se pre rând tóte propunerile la votu conclusulu se enunta in urmatoriuu testu: La postulu de de protopresviteru numai acelu concurentu se póte candida, carele va documenta:

a) ca posede cualificarea pentru concurentii la parochiile de I. clasa, prescisa prin regulamentul pentru parochii, si ca au depusu esamenulu de maturitate;

b) ca au implinitu celu putienu 5 ani in servitiu bisericescu s'au scolariu cu succesu deplinu multiamitoriu, si ca prin zelulu si diliginti'a sa s'a distinsu in rezultatulu activitatii sale pe terenulu bisericescu si scolariu;

c) un aspirante din alta eparchie numai cu prealabila invoire a consistoriului eparchiei, la care apartiene protopresviteratulu vacantu póte concursa;

d) unu aspirante carele a absolvatu studiile teologice in streinatate, trebue se dovedesca, ca a depusu esamenulu de cualificare in eparchia sa.

Deputatulu V. Babesiu, ca unu alienatu nou la acestu § propune a se primi urmatórea propunere: Pe acei preoti, cari in decursu de ani mai multi au doveditu merite ca cele normate mai susu in modu si mesura estrordinarmente demne de consideratu, consistoriulu, constatându formalu acele merite, il póte cualifica pentru posturi de protopresviteri si fara testimoniu de maturitate.

Preasanti'a Sa dlu episcopu I. Metianu accentuésca, ca nu póte nega, ca după imprejurarile nóstre de astadi, e fórtu greu se creezi o lege, la care se nu admitti una sau alta esceptiune, dar cu tóte aceste, chiar la intregirea protopresviteratelor, unde si altfelu se ivescu multe interese, chiar aici, nu ar adminte nici o esceptiune, pentru aceea e in contra propunerii d-lui V. Babesiu.

Presidiulu observa, ca nu-se póte trece cu vederea, ca suntu multe protopresviterate serace, cari nu potu presta o dotatiune corespundietóre pentru unu protopresviteru, si cu astfelu de imprejurarari trebue se ne facemu séma, ér de alta parte, ca se-se iee tóte posibelele cautele, ca se-se eschida posibilitatea de a puté abusa cineva de o atare esceptiune, pentru aceea ar fi de parere se-se primésca urmatoriulu proiectu de conclusu:

Pentru preotii eminamente bine meritati pe terenulu bisericescu-culturalu, anume pentru cei ce in decursu de mai multi ani in serviciu, prin facticulu lor zelu crestinescu si factica lor capacitate intelectuala si morala au doveditu in modu recunoscutu si de consistoriu o chemare estrordinara, lipsa de clase gimnasiale si de esamenulu de maturitate nu póte forma pedeca intru inaintarea la postulu de protopresviteru, daca nu suntu concurenti cu deplina cualificatiune.

Preasanti'a S'a dlu episcopu I. Popasu inca e in deplinu acordu cu propunerea facuta de Escelenti'a S'a, caci intr'adever in practica se ivescu multe grautati si nu e bine se nu se prevada prin lege si casuri nenormale, si aci trebue se repetésca, ce a afirmatu la alta castiune, ca practica vietii e care regulésca totul, si devine neesecutabilu ori care regulamentu, daca nu-se va tiené contu de tóte imprejurarile, ce se potu ivi.

Dep. I. Deseanu observa, ca nu trebue se-se tréca cu vederea, ca nu se póte atribui nici unei legi putere retroactiva, si prin conclusulu luatulu mai nainte unu numer fórtu considerabilu de preoti se altereza in dreptulu lor, mai alesu avénd in vedere, ca avem prea putieni preoti cu cualificatiune deplina, pentru aceea se vede indemnatu a recománda Maritului congressu spre primire urmatórea propunere: Dela conditiunea esamenului de maturitate se fie scutiti acei concurenti le postulu de protopresviteru, cari inainte de ce ar pasi acestu regulamentu

in vigóre suntu aplicati cá preoti si posedu cualificarea de 8 clase.

Totu din considerare la multele imprejurarari esceptionale, si pe basa motiveloru aduse mai inainte in acestu respectu, dlu dep. Dr. Iosif Gallu se vede indemnatu a face urmatórea propunere: Aceia, cari s'au preotitu pana acum, si au absolvatu 8 clase gimnasiale, posedu cualificarea la postulu de protopresviteru si fara esamenulu de maturitate.

Dep. O. Sorescu observa, ca desu suntu si au fostu celebritati europene, care fara vre-o cualificatiune teoretica estrordinara a avutu rolu de conducetori, in care privintia póte cita esemple mai recente, si ar dori, ca si in fruntea afacerilor nóstre bisericesci de susu pana josu se-se afle totu geniali, cu tóte acestee nu-se póte ignora adeverulu, ca probabilitatea pentru o cualificare corespundietóre o da numai o cualificatiune normala teoretica, pentru aceea e in contra ori carui amandamentu, prin care s'ar altera conclusulu votatu deja.

Dep. N. Popea inca e in contra amandamentelor propuse, pentru-cá a abstrage dela conditiunea ca concurentii la protopresviterate se aiba esamenulu de maturitate ar insemna unu regresu formalu, si ds'a nu crede, cá la unu postu de protopresviteru se nu-se afle concurenti cu atestatu de maturitate.

Contra amandamentelor mai vorbescu deputatii V. Mangra si E. Stanescu, ér pentru propunerea Escelentiei Sale vorbesce deputatulu I. cav. de Pusicariu, sustinéndu o ca pe cea mai rationala, care prevede numai casuri estrordinari, când consistoriului fatia cu trista realitate nu nu i-ar remané alta decât se calce legea, s'au se céra eventualu dela congressu modificarea regulamentului ca nepracticabilu.

De asemenea sustine propunerea Escel. Sale si dep. Petru Rosica, citându mai multe protopresviterate din archidieceasa, la cari precum in trecutu nu s'au aflatu concurenti cu esamenulu de maturitate, asia vorbitoriulu e siguru, ca nici in viitoriu in casu de vacantia nu-se vor afla concurenti cualificati, după cum se pretinde in conclusulu votatu.

Mai reflectând propunetorii la cele sustienute de vorbitori la acestu obiectu, se punu la votu tóte propunerile si cu mare majoritate se primesce propunerea Escel. Sale.

Anuntându-se siedintia procsima pe mâne la 10 a. m., siedintia se inchee la 2 óre p. m.

Siedinti'a a IX-a, tienuta la 9/21. Octomvre a. c.

Siedinti'a se deschide la 10 óre a. m. prin presidiulu ordinariu.

Presidiulu aduce la cunoscenti'a congressului, cá in conformitate cu conclusulu luatulu in siedinti'a precedentu, astadi după sânta liturgie s'a tienutu parastasu pentru pomenirea fericitiloru in Domnulu si mari binefacetori: arhiepiscopulu si metropolitulu Andreiu br. de Siaguna si Emanuilu Gozsdu, la care a asistatu si deputatii congressuali.

Cetindu-se protocolulu siedintii precedente. — Se autentica.

La ordinea dilei se pune continuarea referadei comisiunei organizatóre asupra proiectului de regulamentu pentru alegerea protopresviteriloru, care prin raportorulu seu P. Cosm'a referésca asupra propunerii dep. E. Stanescu facuta la §. 7. din proiectu.

Comisiunea, din considerare, ca parochiile suntu organizate prin regulamentulu pentru parochii, afla, cá acésta propunere e superflua, si daca e se-se considere esenti'a din cupriusulu acestei propunerii, aceea s'ar putea face la §. 9, unde e vorba de escrierea concursului, asia-

dara comisiunea propune ca in §. 9, sirulu alu 3 lea, dupa cuvintulu „protopresviteralu“ se-se pune cuvintele: „si parochialu“, ér din §. 9. se-se omite cuvintele: „si sinodale.“

Dep. Z. Boiu de asemenea e pentru delaturarea propunerii deputatului E. Stanescu, si fatia cu propunerea comisiunii propune a-se dice; „si de parochia protopresviterala.“

Dep. E. Brote inca e de parere, ca dupa cele primite ieri, propunerea dep. E. Stanescu numai are intielesu.

Revocându-si dep. E. Stanescu propunerea, se primesce propunerea dep. Z. Boiu, si a comisiunii in ce priveste omiterea cuvintelor „si sinodele“ din §. 9.

Referitoriu la propunerea dep. N. Zigre facuta in siedintia a VII, comisiunea propune ca aceea se-se imparta la §§. 13, 14, 16 si 23.

Astfelu comisiunea propune, ca la §. 13. se-se adauge o alinee noua de urmatorulu copriasu: Totodata transpune si parochiei centrale o consemnare a concurenților, cu provocarea, ca se iee mesurile necesari, ca la candidare se-si póta validita eventualulu votu colectiv, proveditu in conclusulu congresualu Nr. 129. din 1881.

— Se primesce.

La §. 14, aline'a prima se-se adauge urmatórele cuvinte: si primesce dela comitetulu parochiei protopresviterale eventualulu votu colectiv alu sinodulu ei parochialu cu privire la candidati.

— Se primesce.

La §. 16. comisiunea propune si congresulu primesce a-se adauge urmatórele cuvinte: precum si parochiei protopresviterale.

La §. 23. comisiunea propune, ca dupa cuvintulu „electorale“ se-se adauga cuvintele: „precum si eventualulu votu colectiv alu parochiei centrale.“

Fatia cu acésta propunere dep. E. Stanescu, i-si sustiene propunerea revocata mai susu.

Dep. N. Zigre, e in contra ca se-se primésca propunerea dep. E. Stanescu nici la acestu locu.

Presidiulu afla de acceptabila propunerea comisiunii, dar stilisata astfelu: „intr'una cu eventualulu votu alu parochiei protopresviterale.“

— Se primesce in form'a propusa de presidiu.

Comisiunea organizatóre referéza mai departe asupra propunerii dep. N. Zigre facuta in cestiunea apelabilitatii actului alegerei de protopresviteru, si comisiunea face urmatórea propunere; Contra actului de alegere, efaptuitu in sinodulu electoralu protopresviteralu, partile interesate, adeca candidatii, alegatorii si parochia protopresviterala in terminu de 14 zile dela diu'a alegerei, se potu folosi de recursu de nulitate catra consistoriulu eparchialu, inse numai pentru defecte de forma, adeca pentru abatere dela normele prescrie.

Consistoriulu decide asupra recursului inainte de a procede la denumire si daca l'a respinsu póte decide immediatu si in meritulu denumirei. Conclusulu consistoriului nu este apelabilu.

Referentulu intre motivele aduse pentru propunerea comisiunii, intre aitele accentuaza, ca comisiunea nu póte admite, ca consistoriulu nu ar putea se gresiasca la deciderea recurselor, dar aceste greseli, crede, ca vor fi cu multu mai rari, decât se fie do lipsa, ca se-se norméze prin admiterea apelabilitatii.

Presidiulu observa, ca ce-e atunci, daca se ivescu atari gresieli, si consistoriulu eparchialu le-aru trece cu vederea? Presidiulu nu admite, ca doara s'ar fi întâmplatu atari gresieli, dar din ómeni e compusu si consistoriulu eparchialu, si ca atare nu e eschisu, ca se-nu póta gresi.

Acésta cestiune putem dice, ca a provocatu discutiunea cea mai animata si-si mai interesanta totodata, la care a luat parte intre cei multi vorbitori factorii principali si congresulu.

Indata la inceputu, luandu cuvintulu dlu Dr. Alecsandru Mocsonyi, observa, ca cestiunea pusa pe tapetu trebuie considerata din punctu de vedere principialu, cáci ar fi o abatere dela bas'a fundamentala, daca nu s'ar recunósca dreptulu de a recurge la consistoriulu metropolitanu, acésta ar fi o abatere dela unitatea in cele administrative, si ar fi o abatere dela prescriese punctelor V. si VI. din stat. org., in care espresu se accentuaza acésta, cáci aici e vorba numai de recursu in cele formale, ér nu si in meritu, pentru aceea e pentru propunerea deputatului N. Zigre, dar se-se dica, ca recursulu are locu numai extra dominiumu.

Dep. N. Zigre, sustienendu si propunerea observa, ca nu esista societate organizata pe bazele cum e organizata biserica nóstra, care se-nu admita in acésta forma recursulu, pentru aceea ds'a si sustiene propunerea si primesce modificarea accentuata de dlu dep. Ales. Mocsonyi, desi pot fi casuri, unde recursulu póte avea locu si intra dominiumu. Acum dar i-si formuléza propunerea astfelu:

Conclusulu de denumire alu consistoriului in meritu nu este apelabilu, inse pentru defecte de forma, adeca in casulu când nu s'ar fi observatu regulele de procedere prescrie in statutulu organicu si in regulamentulu presentu, partiloru interesate, adeca candidatiloru si alegatoriloru, se admite in 14 zile delu resp. recursu de nulitate la consistoriulu metropolitanu.

Dep. V. Mangra, recunoscédu si dsa, ca cestiunea e principala, si-si afla bazele sale departe la inceputulu crestinismului, in care privintia citéza canónele 29, 30 si 34 apostolesci si canonulu 9 alu sinodulu din Antiochia, din cari deduce, ca este normatu, ca episcopii fie carei natiani se scie pe celu dintâiu dintre densii, si se nu faci nimicu mai momentosu fara consensulu lui, dar nici elu fara alu loru tuturoru, sustiene, ca dupa organizarea bisericeii nóstre, competentia consistoriului metropolitanu, ca foru supremu, este fara indoiala pentru ori ce afaceri bisericicesci, si daca apelabilitatea se admite in afaceri de natura privata, cu cât mai vértosu trebuie se-se admita in afaceri de dreptu publicu.

Nu trebuie se se ia in considerare numai ce e practic, dar totodata si ce e folositoriu: câte de tóte nu se potu întâmpla la alegeri de preoti si protopopi, ce împedea pe alegatori se-si valideze votulu loru liberu. Daca alegatorii de exemplu au fost corupti, terorisati prin vre unu organu se dicemu politicu, sau pe alta cale s'a comisú vre-o ilegalitate in contra atarei alegeri se nu esiste remediú? Apoi ca ortodocsu infabilitatea nu o recunósce decât pentru consiliulu ecumenicu, si astfelu greseli se potu întâmpla la ori care foru, si fiind-cá tóte canónele bisericicesci s'au adusu cu privire la referintiele vietii practice, trebuie se conchidemu, ca deja la inceputulu vietii bisericicesci s'a ivitu abusuri la castigarea oficiiloru bisericicesci, ce au provocatu crearea canónelor citate, cari reguléza apelabilitatea, asia dara e in contra propunerii comisiunii, si primesce propunerea dep. N. Zigre.

Dep. E. Stanescu observa, ca aici nu e vorba de unu foru apelatoriu, pentru-ca consistoriulu metropolitanu n'are se decida in materie, ci numai in forma, adeca in ce priveste aplicarea legi, si nu póte fi vorba nici de extra s'au intra dominium, fara alesulu are se remana ca administratoru, resp. protopresviteratulu remane sub administratie pana la deciderea causei, pentru ca astfelu cassandu-se eventualu actulu alegerei, ce ar fi cu celu chirotonitu deja de protopresviteru? Pentru aceea in

ce privește propunerea comisiunii ca: concludu consisto-riului nu este apelabilu, face următoarea propunere: La casu de recursu esecutarea concludului consisto-rialu se suspende pana la rezolvirea definitiva a gravamenelor de nulitate prin consisto-riulu metropolitanu.

Luand cuvântulu dep. Dr. Iosif Galu pentru propunerea comisiunii, într'unu discursu eminentu, din care s'a pututu observa, ca la o cestiune de caracteru juridicu, vorbesce unu juristu consumatu, accentuaza si ds'a, ca fara indoiala, cestiunea e foarte momentósa si ca se fie bine intielésa, trebue privita din 3 puncte de vedere: din punctulu de vedere alu stat. org., alu practicabilitatii si alu dreptulu canonicu.

In stat. org. nicairi nu se amintesce despre apelabilitate, pentru-ca punctele citate de dlu dep. Dr. Ales. Mocsonyi vorbescu numai in generalu despre jurisdictiunea bisericésca, si chiar aici la ptu VI. se dice in alinea ultima:

„Dispositiuni speciale vor indica obiectele in privinta carora cursulu instantieloru se schimba.“ Asiadara e evidentu, ca pe basa stat. org. nu se póte sustiené principulu apelabilitatii.

Nu póte admite acestu principiu nici din punctu de vedere alu practicabilitatii, pentru ca-se scie, cât de neperfecta e functionarea consisto-riului metropolitanu, care in unu anu abia se intrunesce odata s'au ce multu de 2 ori, dar si altfelu, prin admiterea apelabilitatii in acésta cestiune, s'ar crea unu precedentu, din care ar urma admiterea apelabilitatii pentru tóte afacerile, si astfelu intréga nóstra administratiune bisericésca s'ar pune pe nisce base foarte vaste, costisitóre si totodata foarte tardie, cáci cât timp se recere pana ce o cauza se trece prin 2—3 instantie. Este deci evidentu, fara a ilustra mai in detaiu acestu punctu, ca unde ne-ar duce apelabilitatea, si oricine i-si póte deduce consecuentiele mai multu deastróse decât folositóre, pentru unu cursu normalu alu afaceriloru.

Nu afla apelabila acésta cestiune nici din punctu de vedere alu dreptulu canonicu. Dupa invetiati rile dogmatice ale bisericéi nóstre episcopii suntu urmatorii apostoliloru, si toti au aceeași potestate, numai bisericu catolica admite, ca unulu ar fi mai presusu decât ceialalti, ér protopopulu nu face alta decât administréza in numele episcopului; urméza deci de sine, ca trebue se-i dam episcopului posibilitatea ca la alegerea protopopului se póta influentiá astfelu, ca se devina protopopu unu atare individ, care va administra protopresviteratuldu dupa spiritulu si intentiunea episcopului, cu atât mai vértosu, cáci afacerea e curatu locala, si chiar daca nu-se admite apelabilitatea, cade mai multu responsabilitatea pe episcopu.

In ce privește interpretarea canóneloru apoi chiar din canónele citate de dlu dep. V. Mangra, mai alesu aduse in legatura cu alte canóne se póte deduce si contrariulu, cáci nu arare ori aflam, ca canónele insu-si i-si contradicu. Cetésca ori cine canonulu 39 apostolescu si pe basa acestui canonu va deduce contrariulu de cele sustenute de dlu dep. V. Mangra. Canónele apostolescu le-a primitu si biseric'a catolica de basa si cine nu scie, ca bisericu catolica s'a desvoltatu cu totul in alta directiunea ca bisericu nóstra, ea — bisericu catolica — au datu cu totul alta interpretare canóneloru apostolescu.

La noi nu e tendinta spre centralizare, si daca totusi pana la unu punctu óre-care se admite, ast'a nu merge mai departe, decât pana la metropolie, si astfelu vorbitoriulu este in contra apelabilitatii pentru tóte afacerile de ori-ce natura ar fi ele, si acésta nu o admite nici decât. Suntu inse unele cause de natura juridica mai alesu, cari dupa natura loru trebue se tréca prin mai multe instantie, si pentru atari cause chiar din punctele

de vedere accentuate mai susu o tine apelabilitatea de inevitabila, dar alegerea de protopresviteri nici la unu casu nu apartiene causeru de acésta natura. Vorbitoriulu sustine propunerea comisiunii.

Présantia Sa dlu episcopu Ioan Metianu, reflectându dep. V. Mangra îi observa, ca din canónele citate de d-sa s'ar putea deduce si contrariulu tot asia de bine, dar Présantia Sa nu vré ca acésta cestiune ose o reduce numai la basa sa canonica, ci pune unu dessebitu pond pe practicabilitatea ei si pe competintia, i declara, ca desi nu afla nici o necesitate, ca afacerea se se derive si la consisto-riulu metropolitanu, n'are nimicu in contra, ca in cele formale, alegerea de protopresviteru se fie apelabila, daca maritulu congresu o afla acésta de lipsa, dar nu s'ar putea invoi la apelabilitate, când s'ar admite apelatiunea si in materie; altfelu logicu ar urma, ca si in cale formale apelabilitatea se se admita de josu pana susu incependu dela alegerea comiteteloru si epitropieloru parochiale pana la alegerea de archierei; de ce se se faca esceptiune numai cu alegerea de protopresviteri, cari si altfelu nici nu e alegere, ci unu felu de candidare.

Daca se va admite apelabilitatea pentru afacerile, ce cad in sfer'a si autonomi'a eparchieloru, atunci de siguru ca foarte putiene alegeri de parochi si invetiatori, de epitropi si comitete parochiale voru remáné neapelate, pentru ca partea nemultiamita cu rezultatulu alegerei totdeuna va recura, si de aci inevitabilu voru resulta traganiri si alte neajunsuri, ba póte chiar si pericole pentru bisericu si averea ei, mai alesu astadi, cand cu atât'a zelu se vénéza din partea altoru confesiuni dupa castigarea credinciosiloru nostri pe partea loru.

Ar deveni de alta parte neesecutabilu — in cele mai multe casuri — chiaru §-1 alu acestui regulamentu, pentru ca in decursu de unu anu nu s'ar puté întregi protopopiatulu, cáci daca consisto-riulu metropolitanu ar trebui se se intrunésca de mai multe ori pe anu, se se iee in considerare, ce ar costa acésta! Apoi in cele din urma din ómeni e compusu si consisto-riulu metropolitanu, si daca se admite, ca consisto-riile eparchiale, — cari suntu compuse din unu numeru mai mare de asesori decât cons. metropolitanu, — potu gresi, de ce se nu póta gresi chiar si cons. metropolitanu. Dar unde remáne pe lângá tóte acést'a vadia archierului, unic'a arma a episcopului! Nu vrea inse se apara ca immediatu interesatu in cestiune, s'a vediutu indemnatu a lua cuvântulu in acésta cestiune numai curatu in interesulu causei, si resp. pentru o intielépta regulare a acestei cestiuni, si astfelu o repeta, ca va vota pentru apelabilitate, ca inse, posibilu se-se eschida abusera cu dreptulu de recurare ar fi de parere, ca cei cari fara motivu vor apela se fie pedepsiti.

Dep. Dr. G. Popovici, accentuéza, ca in biseric'a orientala totdeuna s'a urmatu dupa principiulu federalisticu, ér nu dupa alu centralisarei, ca in bisericu occidentala. Dlu dep. Dr. Gallu a desvoltatu cestinnea foarte eminentu si a combatutu foarte eseculentu asertele dlui dep. V. Mangra cu provocare la canóne, in ce privește apelabilitatea, cáci dela inceputulu crestinismului si pana astadi diecesele resp. eparchiele a fostu autonome in bisericu orientala, fiecare episcopu este singurulu chematu a conduce eparchi'a sa, si acésta in vértutea puterei sale spirituale.

De alta parte trebue se avem in vedere si unitatea bisericéi cu alte bisericu. Astadi in tóte bisericile orientale este in vigóre constitutionalismulu, adeca in locul sinódeloru ecumenice s'a introdusu sinodele permanente s'au periodice, dar totu pe bas'a si in sensulu canóneloru, si s'ar comite o abatere dela canóne, daca noi admitem in acésta cestiune apelabilitatea.

In stat. org. se dice, ca consistoriulu denumesce pe protopresviteru; apoi vorbitoriuu intreba: ca in contra denumirei, ce apelata are mai locu? Vorbitoriuu are convingerea, ca prin apelabilitate se va produce o disordine si anarhie formala in biserica, si pentru aceea e de parere, ca se-se primésca propunerea comisiunei, si se-se lase deciderea apelabilitatii pe când va veni la desbatere proiectulu de normativu pentru cauzele apelabile dela consistoriile eparchiale.

Preasantia S'a dlu episcopu I. Popazu, consimtindu pe deplinu cu argumentarile vorbitoriloru contra apelabilitatii, inca e de parere, se nu-se decida o cestiune atât de principala asia numai per tangentem, incidentalu, ci se se lase pana va veni la desbatere proiectulu de normativu, pentru cauzele apelabile.

Dep. N. Zigre, ca propunetoriu, reflectandu la cele afirmate pentru combaterea propunerii sale, nu intielege, cum vin chiar si Preasantiile Loru dnii episcopi se combatata apelabilitatea si din punctulu acel'a de vedere, ca prin acésta s'ar recunósce superioritatea consistoriului metropolitanu fatia de Preasantiile Loru; acést'a nu o sustiene nime. Se nu-se confunde persón'a archiereului cu nisce acte, si aici numai de actu e vorba, pentru-cá partea canonica remane nealterata, acést'a e afacerea cu totului a archiereului, aici e verb'a numai de aceea, ca actulu alegerei se fie perfectu, ca astfelu episcopulu se póta intari in tóta conscientiositatea pe celu alesu. In cele dogmatice persón'a archiereului e sfânta, si despre acésta aici nu póte fi vorba.

Nu se póte face provocare nici la alte biserici orientale, pentru ca noi avem legile nóstre fundamentale si in cadrulu acestora trebuie se-ne regulam. In statutulu organicu suntu depuse numai principiile, si astfelu la fie care §. s'ar putea face unu regulamentu, ér acea nime nu o va trage la indoiala, ca controlarea executarei regulamenteloru aduse in afaceri administrative, cade in competentia cons. metropolitanu, cá supremulu foru administrativu.

E o procedere gresita in fine, ca alegerele de parochi, invetiatori, epitropi etc. se aducu in legatura cu desbaterea regulamentulu pentru alegerea protopresviteriloru. Regularea, incát aceste alegeri suntu s'au nu suntu apelabile, se-va face atunci, când se vor desbate resp. normá alegerele respective. Recomanda deci primirea propunerii sale.

Dep. Dr. Alesandru Mocsonyi observa, ca fara indoiala cestiunea mai bine si mai claru o a desvoltatu dlu Dr. Iosif Gallu, pe scurtu trebuie se-i faca inse unele observari, si adeca, ca daca ar sta aceea, ca canónele nu admitta apelatiune contra decisiuniloru episcopiloru, atunci stat. nostru organicu ar fi unu ce anti-canonice, caci consistoriulu metropolitanu nu ar avea nici o basa canonice; dar nn trebuie se confundam lucrurile, caci canónele vorbescu numai in spiritualibus, ér punctulu VI. din stat. organicu luat in sensu rationalu admite apelabilitatea.

Referentulu dep. P. Cosm'a ca de incheere accentuaza, ca dupa cele dise de dlu dep. Dr. I. Gallu fórte putine i-a mai ramas de disu. Observa inse, cá prin neadmiterea apelabilitatii la alegerea de protopresviteri, nu-se póte prejudeca apelabilitatea, d. e. in cauza alegerei membriloru pentru sinodulu protopopesu s'au a membriloru in corporatiunile inferióre. Unii dintre ante vorbitori a admisu posibilitatea, ca consistoriulu eparchialu se-se intrunésca asia dicénd ad actum, se nu fie convocatu dóru intr'unu Nru recerutu de stat. org., apoi vorbitoriu astfelu de casuri nu póte admite nici la unu casu fatia de unu archiereu, si nici nu crede se-se fi intemplata când-va si unde-va. Altfeliu tóta alegerea de protopresviteru e

mai multu o candidare si resp. denumire, si de locu nu-se deróga principiulu apelabilitatii, daca aici nu-se admite.

Presidiulu regreta multu, ca starea sanitara nu-i permite se-se pronuntie mai in detaiu asupra acestei cestiuni la totu casulu de mare insemnatate. Observa inse pe scurtu, ca inca pe timpul când ocupá functiuni mai subalterne in biserica a fostu pentru apelabilitate, si astadi are si mai multe motive ca se fie pentru apelabilitate. Greutatile tehnice cu functionarea cons. metropolitanu vor trebui se-se delature, ca afacerile biserice si curga intr'unu réndu bunu.

Punéndu-se la votu propunerile facute se primésca propunerea comisiunei pana la cuvintele: „conclusulu consistoriului nu este apelabilu“ precum si a dep. Zigre cu amandamentulu facutu de dep. E. Stanescu.

Siedinti'a procsima se anunția pe mâne la 10 óre a. m.

D i v e r s e.

* *Comitetulu reuniunei femeiloru romane din Arad si provincia* s'a intrunitu Marti'a trecuta in siedintia, si a pertractatu si resolutu mai multe obiecte referitorie la reuniune. Pre langa acést'a a mai decisu comitetulu a arangia unu ciclu de serate musicale-literarie, precum si a arangia unu balu in favorulu reuniunei cu ocaziunea intruuirii generale a reuniunai.

Luandu notitia atât despre arangiarea seratelor musicale-literarie pracom si despre balulu arangiandu speram, ca atât seratele literarie-musicale, cât si balulu arangiandu prin reuniune voru fi bine primite de intregu publiculu romanu atât din Arad, cât si din provincia, cu atât mai vertosu, cu cât scim din trecutu, ca astfelu de intruniri aa fost totdeun'a succese, si au satisfacutu acceptariloru publiculu.

* *Multiamita publica.* Pentru biserica gr. or. din Beiusiu au mai contribuitu :

In list'a Dlui Ioan u G r o z a protop. Halmagiulu : Dela ds'a 2 fl, Nicolau Ioldea inv. in Halmagiu 1 fl, Elena Ioldea 1 fl, Marta Borza 1 fl, Teodoru Motiu 40 cr, Nicolae Sborcea 40 cr, Nicolae Iancu 50 cr, Abrahamu Kovács 20 cr, Teodoru Lucaciu 30 cr, Fratii Irhas 50 cr, Nicolau Dragosiu 30 cr, Ilie Sirca 20 cr, Nicolae Fauru 20 cr, Ioanu Petrisoriu Acia 40 cr, Puticiu Andreiu 40 cr, Ierotiu Plescutitu 20 cr, Ioanu Inco Vasia de josu 50 cr, Petru Sirca magulicia 30 cr, Irinie Sirca 30 cr, Ioanu Nicula Halmagiulu 20 cr, Ioan Iula Halmagiu 50 cr, Sinetie Serbaru 50 cr, Ioanu Coste 50 cr, Nicolau Balta 20 cr, Biserica din Halmagiu 3 fl 23 cr, Petru Miclutia Poenari 30 cr, Arseniu Circusu Halmagiu 50 cr, Ioanu Giurgiu Ociu 20 cr, Nicolau Hardutiu Acintie 20 cr, Laurentiu Iuga Magulicia 30 cr, Ioanu Costina Halmagiu 20 cr — de totu 16 fl 93 cr.

In list'a dlui Ioanu Papp notariu comitatensu in Oradea-mare : Dela ds'a 5 fl, Florianu Duma adv. Orade 5 fl, Bica Vasiliu notariu Tasiadu 5 fl, G. Morarescu Tinodu 1 fl, Ioanu Buna Orade 1 fl, Georgiu Szerbu deputatu dietalu Budapesta 5 fl, Petru Tisu advocatu 2 fl, Coriolanu Brediceanu Lugosiu 2 fl, Dr. Ioanu Mih u Orastie 2 fl, Iosifu Romanu Orade 1 fl, — de tot 29 fl.

In list'a dlu Mihai u Sturza a preotu in Siepreusiu : Dela colectante 2 fl, Ioanu Pêrvu Siepreusiu 2 fl, Avramu Ursutiu preotu 1 fl, Georgiu Sturza 50 cr, Ioanu Petrutiu notariu 2 fl, — de tot 7 fl 50 cr.

Dela dl^o colectante Mi^laiu Besanu Lugosiu 5 fl,
Ioanu Nedelcu 1 fl — sum'a 6 fl. (Va urmá.)

Beiusiu, in 1/13. Noemvre 1888.

Comitetulu parochialu gr. or.

* *Piatt'a Aradului* din Vinerea trecuta: Grâu
de celu mai greu 7.20 fl. ér acelu amestecat 6.90 fl. —
Secar'a 5.— fl. — Orzulu s'a vandutu cu 4.80 fl. —
Ovesulu 4.70 fl. — Cucurazulu 3.90 fl. — Mazarea —.—
fl. — Fasolea — fl. — Lintea — fl. — Cartofii 5 fl. per
100 chgr.

Carnea de vita chil'a 52 cr, cea de vitielu chgr.
80 cr, cea de porcu 52, cea de oie 32 cr, unsorea chil'a
75 cr, ér clis'a per chil'a 70 cr. v. a.

Concurs.

Conform Inaltei dispositiuni a Consistoriului gr. or.
aradani, Nru 4234. prin acést'a se escrie concursu nou
pentru indeplinirea parochiei vacante de clas'a I. din
Chelmacu. — protopresviteratulu Lipovei — cu terminulu
pana la 21. Noemvre cand va fi si alegerea.

Emolumintele suntu: un'a sesiune parochiala, bi-
rulu si stólele usuete.

Recurentii vor avé a dovedi cualificatiune pentru
parochii de Cl. I-a, ér recursese adresate comitetului pa-
rochialu din Chelmacu, se-le tramite subscrisului proto-
presviteru in B.-Lippa.

Se mai cere ca recurrentii in careva di de Dumineca
séu serbatóre se se presinte in biserica din Chelmacu, pen-
tru a-si areta desteritatea in cantare si tipicu, respective
cuventare.

Chelmacu, in 9/21. Octomvre 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: VOICU HAMSEA, m. p. proto-
presviteru.

—□—

Se escrie pentru ocuparea vacantei parochii din
Miersigu, protopresviteratulu Tinței, cu terminu de ale-
gere in 30. Noemvre st. v. a. c.

Emolumintele suntu:

- 1) Casa parochiala cu intravilanu.
- 2) 1/2 sesiune pamentu aratoriu.
- 3) Competenti'a de pasiune 4 jugere.
- 4) Birulu preotiescu dela 130 case câte 1 mesura
cucurozu sfarmatu.
- 5) Dela fie-care casa 1/2 di plugu, sau cu mân'a claca.
- 6) Stólele usuete.

Doritorii de a ocupá acésta parochia de clas'a a III
suntu avisati a-si tramite recursese instruate conformu
prescrijeloru statntului organicu subscrisului protopresvi-
teru in Cef'a (Cséffa.)

Recurentii au a-se presentá in S. biserica in vre-o
dumineca sau serbatóre de a-si aretá desteritatea in cant
si tipicu.

Miersigu, 22 Octomvre st. v. 1888.

Comitetulu parochialu.

Contielescu cu: IOSIFU VESS'A m. p. protopresviterulu
Tinței.

—□—

Pentru statiunea invetiatorésca nou-infiintiata din
Bars'a, in inspectoratulu Buteniloru cu salariu anualu de
300 fl, cu lemne de incalditu 4 stengini, cu quartiru si
gradina — prin acést'a se escrie nou concursu (fiindcá a-

lesulu din 8. Sept. a renunciatu) cu terminu de alegere
la 21. Novembre a. c. pana candu recurrentii se voru pre-
sentá vre-o data la biserica spre a-se face cunoscuti ale-
gatoriloru si-si voru substerne recursese loru pe calea P.
O. Oficiu inspectoralu.

Bars'a, la 27. Oct. 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: CONSTANTINU GURBANU, m. p.
protop. insp. cerc. de scóle.

—□—

Pentru vacant'a parochia de clas'a II. din Bars'a,
in protopresviteratulu Buteniloru, cu carea este incop-
ciata folosirea unei sesiuni de pamentu aratoriu de 32
jugere, stola si biru câte una mesura cucurudiu sfarmatu
dela 130 case — prin acést'a se escrie concursu cu ter-
minu pana la serbatóre SS-loru Archangeli Michailu si
Gavriliu adeca pana la 8. Noemvre a. c. in carea di va
fi si alegerea, avendu recurrentii in acestu restimpu a-se
presentá la St'a biserica spre a face cunoscutia cu ale-
gatorii si a-si substerne recursese loru proviedute cu do-
cumentele recerute subscrisului comitetu pe calea P. On.
Oficiu protopresviteralu concerninte.

Barsa, la 8. Septemvre 1888.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: CONSTANTINU GURBANU, m. p. pro-
topresviteru.

EDICTE.

Pre bas'a decisului venerabilului consistoriu epar-
chialu gr. or. romanu din Aradu dto 20. Octomvre a. c.
Nru 3953/B. — prin care decisu s'a concesu procedur'a
edictala in caus'a de divortiu intentata de catra A v r a m u
Blaguescu din Sistarovetiu contra leginitei sale socii
Fevroni'a, nascuta Farcasiu de ubicatiune necu-
noscuta, cá incta — se provóca prin acést'a partea incta
Fevroni'a, nascuta Farcasiu a-se presentá inaintea
subscrisului oficiu protopresviteralu in terminu de siese
luni computatu dela prim'a publicare a acestui edictu in
„Biserica si Scól'a“, spre a-se aperá in procesulu de di-
vortiu intentatu in contra densei de catra legitulu ei
barbatu, — cu acea observare, ca in casulu contrariu se
va procede conform §-lui 123. din regulamentulu pentru
procedur'a judecatorésca in cause matrimoniale:

Lipov'a, in 5. Noemvre 1888.

Oficiulu protopresviteralu gr. or. alu tractulni Lipovei.

Voicu Hamsea, m. p.
protopresviteru.

—□—

Conform decisului Ven. Consistoriu eparchialu alu
Aradului de dto 27. Maiu 1888. Nr. 1363, prin acést'a
e provocatu Ioan Georgieviciu din Giul'a-maghiara
— carele nainte de acést'a cu 3 ani au pribegitu in lu-
mea larga, si ubicatiunea nu i-se scie, — ca in terminu
de 6 luni se se prezenteze inaintea scaunului protopres-
viteralu alu tractului Chisineu in Chitighazu (Kétegyháza),
cá-ci la din contra in procesulu divortialu intentatu contra
lui de catra sotia s'a Petronella (Pietra) Rusu din
Giul'a-maghiara, conform §-lui 123. din Regulamentulu
pentru procedur'a judecatorésca in causele matrimoniale si
in absentia lui se-va aduce sententie meritoriala.

Chitighazu, (Kétegyháza) la 20. Octomvrie st. v. 1888.

Petru Chirilescu, m. p.
protopresviteru.

—□—